

Déli Hírlap

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Timisoara-Belváros, Szentgyörgy-tér 4. Telefon: este 9 óráig 2-52, azontúl 10 vagy 2-42. Előfizetési árak külföldön: havonként 110 Lei, negyedévre 230 Lei, félévre 600 Lei és egész évre 1000 Lei vagy ezekkel egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

Előfizetési árak Temesvárott és vidéken kézbesítéssel: havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre 480 Lei, egész évre 900 Lei. Köztisztviselők és állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lei, negyedévre 180 Lei, félévre 360 Lei, egész évre 700 Lei.

V. ÉVFOLYAM. 296. SZÁM

TIMISOARA, 1929 DECEMBER 29, VASÁRNAP ÁRA 4 LEI, BUKARESTBEN 5 LEI

Cosma Aurél

volt miniszter, mint Temesvár régi polgára, lapunk hasábjain nyilatkozik a régi Temesvárról, lakosságának polgári erényeiről és az új idők szelleméről. A háborúelőtti ideológia szól hozzánk minden szavából, amelyek értelme mögött azonban a szinte nosztalgias vagy zenéje esendül ki a régi béke, a régi harmonia, a régi megértés után. Mert hiába a politika, melynek rangstráján juthatunk bármilyen magas polára, az elválasztó politikai viarok minden szenvedélye tombolhat ár ezerszeres erővel, a nemzeti különbözőségeket válaszfalait igyekeznek a félreelvetés bár bábeli magasságokig emelni, az igazi polgár szívében mindenkoron és minden körülmények között elsősorban polgár marad. Polgára annak a szűkebb határok által körülhatárolt közületnek, ahol gyermekéveit töltötte, ifjúsága álmait szötte, majd férfikora erejében a köz érdekében munkálkodott önzetlenül és becsületesen. És ha túlvan férfikora delén, amikor az Élet árnyékai már meghoszabodnak, ha visszatekint a bejárt nagy utra, úgy a lehiggadt iudicium szemüvegén át meg kell látnia azt, ami szép volt, nemes volt, jó volt, ami értéket adott az életnek és tartalmat, meg kell látnia kell a változásokat is, Cosma Aurélban a polgárban megvan az az öntudatlanság, mely nem vonja be a szemét az elfogultság hályogával és megvan a bátorság is, hogy ne csináljon titkot véleményéből. Ez a vélemény, ha nem a lesújtó, de fájdalmat okozó. Sokat kell dolgoznunk, sokat kell tanulnunk, hogy sokat megérthessünk és sokat kell megbocsátanunk másoknak és magunknak, hogy őszintén szemlélhessünk. Ha ez a szeretet és megbecsülés visszatér szívünkbe, akkor leszünk méltóak azokhoz, akik előttünk aposták a közélet útját, akkor fogjuk megérteni azt, mit jelent polgárnak lenni. Olyan polgárnak, mint az a római, akinek legnagyobb büszkesége nem a győztesen megvívott hadjáratok, nem a cészárok barátsága, hanem a viághír volt, hanem ha mellére ütve büszkén mondhatta: *civis romanus sum*. Ilyen polgárnak mutatkozik mai nyilatkozatában is Cosma Aurél és ilyen volt Temesvár egész polgársága. Vele együtt kívánjuk, hogy ismét visszatérjenek ezek az aranjszínű szép napok, amikor nem az kölcsönöz valakinek felsőbbiséget, hogy román, magyar, német, vagy más nemzetiségű-e, hanem az, hogy a polgári erények milyen mértékben vannak meg benne. Ezen polgári erények birtokában biztosítottak mondható a békés konszolidáció munkája.

A kisebbségi lelket nem lehet máról holnapra megváltoztatni

Temesvár, dec. 28.

Az ügyvédi irodában kattog az írógép. A belső szobában Cosma Aurél dr. ügyvéd ur tárgyal valamelyik ügyfelével. Ugy mint harminc év előtt. És az újságíró azért jött most el, hogy Cosma Aurél doktortól megkérdezze, vajjon harminc év előtt miként volt? Ezuttal nem a volt miniszter, nem a politikai pártfőnök szólal meg Cosma Aurél doktoron keresztül, hanem a temesvári polgár. Sőt, Temesvár egyik diszpolgára. Ugy érzem, hogy minden politikai szenvedélyen, pártvitán és izgalmon, nézeteltéréseken túl Cosma Aurél dr. elsősorban temesvári polgár. Nem szentimentális visszaemlékezéseket kértem a harminc év előtti Cosma Aurél dr. ügyvéd urtól. A mai helyzethez viszonyítva a harminc év előtti temesvári polgárság helyzetének keresztmetszetét jöttem faragni szavai után.

Milyen volt a kisebbségi és többségi megértés régen, milyen ma és vajjon milyenennek alakul a jövőben? — kérdeztem.

— Milyen is volt? ... — révedezik maga elé. — Béccsel kell kezdenem. Béccset különböző elemekből a harmonia alapján kifejlődött polgársága tette naggyá és ebből az összetartásból fejlődött ki az a polgári szellem, amely Bécs büszkesége volt. És ami Béccset naggyá tette, azon az uton haladt Temesvár.

Temesvárott is kifejlődött az a polgári együttérzés, amely a régi Magyarországon éppen Temesvárott élte a fénykorát és éppen Temesvárt emlegették mintaadó példaképpen.

Egy pillanat csend áll be a beszélgetésben, Cosma dr. maga elé mereng:

— Igen, visszaemlékszem gyermek és ifjúkorom temesvári nagyságaira.

A románokkal kezdem. A Mocsonyiakkal, Rotariu Pállal, Draghici Merentivel, Temesvár első görög keleti főesperesével. Azután a Bécsből ideszakadt német patricius családokat látom magam előtt, akik átplántálták hozzánk a megértés bécsi szellemét és akiknek sarjai ma is előkelőségei Temesvárnak. És eszembe ötlenek a magyarok, a Nagy-család, Telbiszek, Prepeliczayék és így még sokan, nagyon sokan.

És itt magyar, román és német elfeledte azt, hogy fajilag esetleg gátak állanak fel közöttük, mert egybeforrak Temesvár szeretetében és ez az egybeforrás vetette meg az alapját a nagy és virágzó Temesvárnak.

Vállvetve versenyeztek, hogy a közélet minden terén és megnyilvánulásában Temesvár fényesebb jövődjének elérésében valamit alkothassanak. Példával is szolgálhatok. Ime itt vannak a Mocsonyiak, azok a Mocsonyiak, akik a magyar diétán a románság jogainak kivívásáért küzdöttek és akik az először leégett városi színház felépítése után egyenkint négyezer forintokért örökös páholyokat vettek az új színházban. Ime így volt régen. Harminc és ötven év előtt. Lehet, könnyebb volt az élet és lehet, hogy az emberek jobban megbecsülték egymást és megbecsülték Temesvárt.

— Most ... Istenem, ne felejtjük, hogy egy darab világot átforgató történelem aktív részesei vagyunk. A neurománok még nem tudtak beleilleszkedni megfelelően a mai állami élet ritmusába.

A több évszázadon át kifejlődött érzés és gondolkodásmód mely gyökeret vert a lelkekben és ezt nem lehet máról holnapra megváltoztatni.

És ilyen körülmények között megérem a fajukhoz való tartozandóság erős érzését, ami különben minden népnel dicséretes jellemvonás. És talán ezek a gondolkodásbeli differenciák okozzák azt a látszólagos disharmoniát, amely imitt-amott surlódásokra vezet a város egykor békés és harmoniában élő polgárai között. Kisebbségeink gondolkodásával szembe került a románság mentalitása, amely évszázadokon át szintén más utakon járt, azonban a múlt ezeket a disszonanciákat békés egyvelegbe tudta sürüsiteni.

— A jövő? Meggyőződésem, hogyha ma még nehéznek látszik itt Temesvárott a különböző érzelmi világok egybefoglalása és a mai generáció még kitermeli a surlódási felületet, ugyanez a generáció le is tompítja majd ezeket anélkül, hogy bármelyik is engedni lenne kénytelen nemzeti érzülete teljéből. Akkor majd ismét eljönnek a harminc év előtti harmonikus idők.

Ma mentalitás változtatásra készíteni akár az egyiket, akár a másikat, bizony nehéz. Összeszokottságra lesz az új, békében megfőrt nemzedékeknek szüksége.

Milyenennek látja Temesvár jövőjét?

— Mielőtt érdemben válaszolnék, egy megállapítást kell tennem. A folytonos községi választások lehetetlenné teszik az igazi, várost vezetni képes, értékek kitermelését. A demokrácia nem jelent demagógiát, ma pedig sajnos a városvezetés is a demagógia bűvkörében van. Nézetem szerint,

a polgármesteri választás törvénnyel állandóvá kell tenni. Hogy egy város fejlődésének, szükséges, hogy a városfőnökkel rendelkezze tervei kivitelezésére.

Egy Telbisz a maga egyéniségével, tevékenységével, munkabíráásával és főként stabilitásával tudott a kis vidéki Temesvárból nagy emporiumot fejleszteni. És mindaddig, amíg az lesz a helyzet, hogy a pártpolitika ülteti a polgármesteri székbe a maga jelöltjét, nem látom rózsásnak a helyzetet. Az előszobában türelmetlenkednek. Lehet, hogy kliensek, lehet, hogy politikai barátok. Egy negyedórára visszaballagtunk Cosma Aurél dr. ügyvéd ural a régmúlt idők emlékkertjébe emlékvirágokat szedni.

Grósz Dezső.

MIKUSKA ANDRÁS
ANGOL SZABÓSÁGA
URI ÉS NŐI SPORTRUZÁK
ISPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE

TELEFON: 804-34

BUDAPEST, V.
ERZSÉBET-TÉR 5. FÉLLEL.

Az élet tragikus rejtelmei tárultak fel a Déli Hírlap karácsonyi szeretetakciója nyomán

Temesvár, december 28.

Ejszaka, amikor a Déli Hírlap már elkészült és a technikai elkészítésen a nyomdában szorgos szedők és gépek dolgoztak, az egész szerkesztőség és kiadóhivatal lázas munkába fogott. Előbb nagy tanácskozás folyt. A szegények névjegyzékén, amelyet részint a magunk utánjárása, részint a városi szegényhivataltól nyert információk, részint pedig egyesek jelentkezése alapján állítottunk össze.

a legszigorubb gondossággal mentünk végig, hogy megállapítsuk, milyen legyen az egyes szegények megajándékozása?

Figyelemmel voltunk arra, vajjon valaki egymagában él-e, vannak-e gyermekei, férfi-e, öreg nő-e. Azután szemlét tartottunk azon a sok természetbeni ajándékon, amelyet olvasóink küldöttek. Volt ott különböző ételnemű, ruha, játék, képeskönyv, gyümölcs, csemege. Az összeírt szükséglet szerint aztán harminc esomagot csináltunk, mindegyikre felírtuk a megajándékozandó nevét, az átkötött esomagra karácsonyi fenyőgaly került, a galyra gyertya. A dolog másik része az volt, hogy kiállítottuk a gyűjtött pénzből vásárolt tűzifára az utalványokat, amelyek ellenében az egyik temesvári fateleptől még karácsony előtt aprított tűzifát kaptak.

Az elosztási munka utolsó része az volt, megállapítani, hogy az egyes megajándékozottak a természetbeni adományon és tűzifán kívül kapjanak-e még pénzsegélyt is és ha igen, mennyit.

Nagy és nehéz munka volt mindez és hajnalig tartott, mert igazságosan, méltányosan akartuk mindezt elosztani, ami a szegények részére rendelkezésünkre állt.

Másnap délelőtt aztán egy nemeszívű emberbarát által rendelkezésünkre bocsátott autón sorra felkerestük szegényeinket. Jártunk valamenyny városrészben és láttuk a szegénységnek és nyomornak olyan nagyságát, hogy összefacsarodott fájdalomban a szívünk. Meghatott emberek könnyes szemmel fogadták mindenütt a Déli Hírlap ajándékait. Hálálkodást mondtak az ajándékozókra és Isten áldását kérték rájuk. Ez a hála és ez az áldás mind-mind olvasóinkat illeti, akik lehetővé tették ennek a szeretetteljes munkának a végrehajtását.

Amit utunkon láttunk, azt nem lehet leírni, azt látni kell.

De ha meg akarnók kísérelni a leírást, akkor külön fejezetet kellene írjunk majd minden szegényről, akit felkerestünk.

Külön kellene írunk a hetvenhat esztendősen öreg férfiról, aki úgy áll törődöttségével a világban, mint a szedettfa. Mint huszonnyolc éves fiatalember került Temesvárra, amikor a szegedi árvíz elől menekült sokadmagával ide 1879-ben. Aztán itt is ragadt. Megházasodott és gyermekei születtek. De felesége és gyermekei egymásután elhaltak mellőle az évek során és most

tehetetlenül, örege magában inségekedik. Külön kellene szólnunk egy családról, amely sötét pincében él, az apa mozdulatlanul fekszik már kórtól gyűrötten az ágyban, az anya beteges, a raj gyermek pedig fázva és az éhezéstől sápadt arccal gubbaszt. Sok pincelakásról kellene szólnunk, melyek lakói valamikor mind szebb és jobb napokat láttak és most mások irgalmára vannak utalva.

Szólnunk kellene a szegény betegtestü özvegyről, aki öt gyermekkel maradt, naponta alig alszik három-négy órát és egyre dolgozik, mosvarr, cipéskedik, csak hogy fizethesse a lakást és gyermekeinek ételmeit adhasson.

Szólni lehetne külön cikkeken azok-

ról a megajándékozottakról, akik valamikor jó módban éltek, önállóak voltak és akikre olyan nagyot sújtott a sors keze, hogy ma olyan szegénységben élnek, amiről a boldog emberek fogalma sincsen. A városi nyomor tipikus könyvét lehetne megírni, ha egyenkint akarnánk felsorolni minden esetet.

Tudjuk azt, hogy véghezvitt munkánk egy esőpp a tengerben.

Ezerszeres eszközökkel és ezerszeres jóakarattal sem lehetne a nyomort megszüntetni.

De mégis megnyugtató tudat az is, ha csak néhány könnyet sikerült letörölnünk. Mégis siker az, ha harminc helyen vidámmá, boldoggá tettük a szomorúnak ígérkező karácsonyt.

A bánági magyarság és a bankkérdés által teremtett helyzet

Temesvár, december 28.

A létesíteni szándékolt Magyar Bank ügyével még mindig foglalkozik a magyar közvélemény. Támadások és vádaskodások hangzottak el ezzel kapcsolatban és tartani lehetett tőle, hogy a Magyar Bank felállításának sikeretelensége károsan fogja éreztetni hatását a Magyar Pártra is, elsősorban a Bánágban, ahonnan az eszme hódító útjára indult. Mert az eszme valóban meghódította a magyar lelkeket és hogy nem sikerült megvalósítani, bizonyos keserűség maradt vissza a lelkekben. Ez az elkeseredés megvolt vagy megvan, aminek bizonyítéka, hogy még mindig jelennek meg az egyes lapokban cikkek, melyek ezen kérdéssel foglalkoznak. Legutóbb Kabos Ármin írt cikket egyik erdélyi lapban, amelyben

megállapítja, hogy támadások jelentek meg egy bankfiók ellen, amelynél Ambrózy Andor báró jóhiszeműleg tisztséget vállalt.

Ezen bankfiók létesítésének — írja — történelmi előzményei vannak. Ez a bankfiók nem azért létesült Temesvárott, hogy ott Ambrózy elnök lehessen. Tudni kell, hogy Ambrózy volt az, aki a magyarság közvéleménye elé terjesztette a romániai magyarok országos nagybankjának eszméjét. Egész kötetet lehetne összeírni arról a nagyszabású munkásságról és azokról az

akadályokról nyílt és burkolt intrikákról, amelyek lavinaszerűen elárasztották és elgáncolták ezt az eszmét.

Ambrózy Andor báró közgazdasági téren soha nem szerepelt és nem is vindikálta magának, hogy ő érti és vállalhatja segítő társak nélkül is az országos nagy Magyar Bank alapítását. Munkatársai azonban megdöntöhetetlen pénzügyi, gazdasági és

statisztikai adatokkal szakszerűen igazolták és bizonyították, hogy az országos nagy Magyar Bank nem hin ábránd, hanem a romániai magyarság akaratából és megértéséből nyélbe üthető valóság.

A nagy Magyar Bankot azonban egyelőre nem lehetett nyélbe ütni, mert azok esináltak frontot ellene, akik től elsősorban várhatta a romániai magyarság, hogy lelkesedéssel és áldozatkészséggel fogják ezt az eszmét felkarolni. Így alakult meg Temesvárott egy bankfiók az Országos Magyar Bank helyett. Ambrózy ezzel is csak jót akart a bánági magyarságnak, azonban nem mérlegelte a katasztrófális pénzügyi és gazdasági helyzetet, nem számolt a feleségázott igényekkel, amit az altruista bankeszmé már beleszuggert a csüggedt lelkekbe.

Ennek a bankfióknak a sorsa teljesen független a bánági magyarság sorsától. A bánági magyar-

**AMIG ÖN ALSZIK
A
DARMOL
DOLGOZIK**

Ma este mielőtt lefekszik, vegyen be Darmol-t és holnap reggel jó kedvvel és friss erővel ébred. Álmatlansága, idegessége fej- és derékfájdalmai, valamint gyermekeinek csalánkiütése ugyanis nagyon sok esetben a székrekedés következménye. Ezért van szüksége önnek és gyermekeinek Darmolra, az enyhe és biztos hatású csokoládé hashajtóra. Kifejezetten Darmol-t kérjen, mert csak a Darmol hozza meg önnek és családjának a várva-várt enyhülést. Egy doboz elég 20-30-szor használatra.

ság sorsa azonban szorosan egybekapcsolódik Ambrózy Andor működésével.

Meggyőződésünk — fejezi be cikkét Kabos Ármin —, hogy a romániai országos nagy Magyar Bank már utban van, azt eltemetni nem lehet. A kellemtelen és pártbomlasztó bankkérdésnek böles áthidalásával világos helyzetet kell teremteni. A már létező bankfiók nem nyújthat többet és előnyösebbet, mint a többi kisebbségi pénztintézet, de ha kevesebbet nyújtana, vagy drágábbn igyekeznék kihelyezni pénzét úgy érthető, hogy a bánági magyarság saját érdekében is mellőzni fogja ezt a bankfiókot.

Kabos Ármin cikke ugyanazt állapítja meg, amit a Déli Hírlap már hetek előtt megírt:

a Magyar Párt és bármilyen pénztintézet, ha még annyira magyarnak vallja is magát, teljesen független egymástól.

Ha úgy alakultak a körülmények hogy tévedésre lehetett ok egyesek vagy tömegek részéről, úgy, vallottuk és valljuk ma is, hogy világos helyzetet kell teremteni.

Olcsó

családi házak építési akciója

Temesvár, december 28.

Amióta a lakásinség mindinkább érezhetővé vált, sokan próbálkoztak az építkezés megindításával. Egyiknek-másiknak ez sikerült is, azonban nagy akadálya volt minden építkezésnek a pénzhiány és magának az építkezésnek a drágasága. Most újabb építkezési akció van indulóban, amelyet Bagvánszky János ismert temesvári építőmester kezdeményez. Tervét nemesak az érlette meg benne, hogy olcsó lakásokat létesítsen, hanem az is, hogy az egyre fokozódó munkanélküliség miatt ne kelljen régi munkásait elbocsátani és azokat továbbra is foglalkoztassa. Csak így érthető, hogy családi házakat olyan olcsó költségvetéssel tud majd építeni, amire eddig még nem volt példa. Irodája vagy huszféle háztípust rajzolt meg az egy szoba-konyhás családi háztól a három-négy szobásig. Még a legkisebb családi ház is modern és fürdőszobás. Azok, akiknek telkük van, már 150.000 leiert építhetnek családi házat, amely szobából, konyhából, kamrából, előszobából, terraszból és pincéből áll. Azután következnek a különböző variációk és a háromszobás lakás az összes mellékhelyiségekkel együtt 250.000-300.000 leibe kerül. A házak mind villaszerűek lesznek és az építési költségnek nagyobb része bankkölcsönrel is fedezhető.

ALKALMI VÁSÁR!

Ön még soha ily olcsón szőrmebundát, kabátot, ruhát nem vásárolt, mint most

WINTERNITZ - nél

BELVÁROS, LLOYD-SOR — TEL. INTERURBAN 906

Csattanó incidens a Hermes-bank ügyében, amelyben a betevők egysegesen járnak el

Temesvár, december 28.

A Hermes bank összeomlása nemcsak a közgazdasági köröket foglalkoztatja, hanem a közönség azon széles rétegeit is, amely a bank bukásánál betétekké érdekelve van. Az összeomlás meglepetést keltett pénzügyi körökben is, mert hiszen a fizetési képtelenség nyilvánosságra kerülése előtt néhány nappal az intézet még alapítókezelést hirdetett és az igazgatók mindenféle azt a hírt terjesztették, hogy a részvénytőke emelési összeget a legrövidebb idő alatt tuljegyezték. Most a bukással kiderült, hogy ez a hír nem felelt meg a valóságnak, sőt az alaptőke emeléssel éppen a bank szanálását kísérelték meg.

A betevők felháborodása ilyen körülmények között érthető és érthető az az izgatott hangulat is, amely ebben az ügyben összehívott gyűlésükön uralkodott.

Ezen az ülésen a legsúlyosabb vádak hangzottak el az intézet igazgatói ellen és csak nehezen sikerült a betevőket rábírni, hogy néhány napig várjanak még a büntető feljelentéssel.

A Hermes bank helyiségeiben napok óta lázasan dolgoznak a vagyoni állag pontos megállapításán. Az aktívákra és passzívákra eddig még nem sikerült pontos mérleget készíteni, azonban beavatottak szerint a veszteségek olyan nagyok, hogy a kényszerigezési eljárás sem kecsegtet sikerrel. Ehhez tudvalevőleg a követelések legalább ötven százalékának biztosítása szükséges. Tény az, hogy a Hermes bank ellen újabb feljelentést nem adtak be, azonban a Romcomit feljelentése folytán

az ügyészség megbízásából tegnap megjelent egy detektív a pénztételekben és magához vette Weinberg Pál, valamint Weisz Gyula utlevelét, hogy esetleges szökésüket így megakadályozzák.

V r b o v s z k y Vilmos igazgató utlevelét az ügyészség egyelőre nem foglalta le, mivel neki a banknál nem volt érdekeltsége, hanem csupán fizetett igazgatója volt.

A felháborodás fokmérője az az incidens, amely a Hermes bank igazgatósági szobájában játszódott le és amelynek szenvedő hőse Weinberg Pál vezérigazgató. Szántó Sándor dr. ügyvéd ugyanis baráti viszonyban állott a Weinberg családdal és ezen körülménynek tulajdonítható, hogy pénzt szintén a Hermes bankban helyezte el. Szántót a bizalmas viszony ellenére is, amely közte és Weinberg között fennállott, váratlanul érte a fizetési képtelenség. Emiatt felkereste a bukott bank vezérigazgatóját az intézetben és heves szemrehányásokat tett Weinbergnek, mert nem értesítette a bank kétségbeesett helyzetéről.

Szóváltás keletkezett és mivel Weinberg rendkívül brüszk módon viselkedett, a különben esendes és higgadt ügyvéd annyira elvesztette nyugalmát, hogy arcul ütötte Weinberget.

A betevők gyűlését, amely a Lloyd-klub üléstermében volt Balázs Viktor dr. ügyvéd nyitotta meg és változva az összejövétel célját, kijelentette, hogy semmilyen törvényes eszköz nem fognak mellőzni a bankkal szemben, hogy jogos követeléseikhez jussanak. Nem tűrhető az, hogy az emberek bizalmával visszaéljenek és ezek így a hazárd, könnyelmű üzletvezetés áldozatai legyenek.

Olyan adatok állanak rendelkezésükre — mondotta —, amelyekkel a fizetési képtelenné vált Hermes bank igazgatóságát kényszeríteni tudjuk, hogy egész vagyonukat a betevők kártalanítására fordítsák.

A bankban olyan dolgok történtek, amelyek fölött nem szabad elsiklani. Azt indítványozta, hogy a betevők csak egysegesen járjanak el a bank ellen és ezért küldjenek ki egy bizottságot, amely minden fizetés nélkül fogja hivatását teljesíteni.

Melkiáltások: Büntetendő dolgok történtek a bankban! Az igazgatóság az alaptőke kétszeresét investálta az ipari vállalatokba, esak hogy az igazgatók ezen lopott pénzből részesedjenek.

Fertig Zsigmond esatlakozik

Balázs indítványához, majd Kell Mór dr. támogatja a bizottság alakítására vonatkozó javaslatot és kijelenti, hogy az igazgatóság hamis adatokkal ismert temesvári pénzembereket nyert meg a maga részére, hogy ezzel félrevezesse a nagyközönséget.

Terner József dr. szükségesnek tartja, hogy a Hermes bank könyveit az ügyészség lefoglalja, nehogy utólag is meghamisítsák azokat.

L ö f f l e r Géza dr. óva int a korai büntető feljelentéstől, mert ez lehetlenné teszi a békés megegyezést.

G r o p s i a n Mihály dr., akit F e n y v e s Vilmos dr. ügyvéd indítványára a kiküldendő bizottság elnökévé választottak meg, kijelentette, hogy feltétlenül szükség van a betevők egyseges eljárására és szolidaritására, mert csak így lehet a sikeres intervencióban bizni. Több felszólalás után a bizottság, amely a betevők képviselőiben jogosított eljárni, a következőképpen alakult meg: Elnök: Gropsian Mihály dr. tagok Balázs Viktor dr., Szántó Sándor dr., Kell Mór dr., Gyulay János dr., Fenyves Vilmos dr., Fertig Zsigmond, Csendes Ferenc dr., Rosenthal Zsigmond, Pollacsek Ármin dr., Klein Bertalan, Vidor Ottó és Werkner István.

Prolongálták egy hónappal a nyugdíjas postatisztviselők tömeges elbocsátását

Temesvár, december 28.

Megirtuk annak idején, hogy a posta vezérigazgatósága január elsején nagyszámu felmondást eszközölt és a felmondott tisztviselőket felszólította, hogy adják be nyugdíjazás iránti kérvényeiket. Ez a tömeges felmondás újévtől kezdve valóságos elnéptelenedéssel fenyegeti a postát. Ugylát-szik ezt belátta a postavezérigazgatóság is, amely még nem gondoskodott az egyes nyugdíjazott tisztviselők pótlásáról. Ezen most egy segitene, hogy rendeletet adtak ki, amelyben arról intézkednek, hogy egy sereg

nyugdíjas további egy hónapig teljesíten még szolgálatot. Az így prolongált tisztviselők között vannak Vasilescu postaiszázgató, Zsámbokréti Dezső számvevőségi főnök, Gáltóy Miklós felügyelő, Stanescu ellenőr, Marineanu Tamas, az első számú postahivatal főnöke, Gabunea Todor, a telefonosztály főnöke, Ivanescu vasuti postafőnök, Kádár Mihály főnökhelyettes, Nessel Zoltán felügyelő és Antoniu felügyelő. Hír szerint Bulzan aradi postafőnök aligazgatói minőségben Temesvárra kerül.

Lemberg bevétele nem történhetik osztrák uniformisban — a moziban

Temesvár, december 28.

Ismeretes, hogy a bukaresti központi filmcenzura hivatal 1930 január elsejétől kezdve betiltotta azoknak a filmeknek a vetítését, amelyekben a szereplő színészek az egykori osztrák-magyar hadsereg egyenruhájában jelennek meg. Még a rendelet életbeléptetése előtt a temesvári városi mozik igazgatóságának sikerült Biró Lajosnak Amerikában és a külföldön nagy

sikert aratott Hotel Stadt Lemberg most Hotel Imperial elnevezés alatt elkészült filmjét vetítésre megszerezni. A filmet először a belvárosi moziban vetítették, nagy siker mellett, mikor váratlanul levették a műsorról. Pop Ámos moziigazgató kijelentette, hogy a temesvári román ifjúság beadványban fordult az ügyészséghez és abban kérte a filmnek a műsorról való levételét. A Hotel Imperial előzetes

cenzurán ment keresztül, sőt a bemutatón résztvevő az Astra román kulturális egyesület elnöke is. Mástkülönbön a cenzurahivatal az összes filmeket újból cenzura alá veti és hiszi, hogy a jövő évben a másodszeri cenzura után sikerül ezt a filmet Temesvárott újból műsorra tűzhetni.

Lelkes magyar

kulturmunka folyik Gátalja községben

Gátalja, december 28.

A Magyar Párt gátaljai altagozata serény munkálkodást fejt ki. Összetartja a gátaljai magyarságot és ezenkívül kulturális téren is serényen dolgozik. Az altagozat műkedvelői gárdát alakított, amely egymásután rendezi a kulturális előadásokat. Mácsa Sándor elnök, Zabos István és Kovács Sándor alelnökök, Rácz András titkár, Zabos József jegyző, Csapó Kálmán és Csizmarik György ellenőrök, továbbá az összes tanyagazdák is egymással vetélkedve fáradoznak az altagozat fölvirágzásán.

Az altagozat műkedvelői gárdája Rácz András rendezésében karácsony másnapján a Kapornyay-féle vendéglőben ismét nagyszerű kulturstere gyűjtötte össze Gátalja magyarságát. Előadták Péterfy Györgynek Piros rózsá, fehér rózsá című népszimnűvét. Az előadásban része volt Csizmarik Györgyné, Zabos Katica, Dudás Ilonka, Papp János, Párvány József, Boesó József, Kálmán György, Csizmarik György, Csapó Péter, Mácsai Rózsika, Dudás Juliska, Csörgő Ilonka, Magyar István, Kálmán Ferenc, Kuruczy Antal, Kuruczy János és Hajdu Antalné szereplőknek. Hajdu Antalné az estén együtt lépett föl négy unokájával. Csapó Gyárfás nagy hatással szavalta Kubán Endrének Végrendelet című költeményét, amely mély hatást gyakorolt a jelenlévőkre. Nagy tetszést aratott Fölföldy Mihálynak Csitt című verse is, amelyet Csizmarik György adott elő. Az estén az egyes számokat szellemesen konferálta be Boesó István. A műkedvelői előadás befejezése után Zabos István alelnök záróbeszédet mondott, amelyben a hallgatóságot arra buzdította, hogy tartson ki magyarsága mellett. Indítványára a gátaljai magyarság bizalmát és köszönetét fejezte ki Kubán Endre szerkesztőnek, aki szívén viseli a falusi magyar lakosság érdekeit. Az előadás után tánc következett, amely reggelig tartott.

TEMESVÁRIAK KEDVELT
TALÁLKOZÓHELYE
BUDAPESTEN

A

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII., Baross-tér 23
a keleti pályaudvarral szemben

Egyesületi és csoportos utazásoknál rendkívül olcsó teljes ellátás,

Központi fűtés, hideg-, melegviz, telefon, rádió a szobákban; lift, fürdők; mérsékelt árak.

BUDAPEST Teréz-körut 62 Nyugati p. u. szemb.	STEIN DIVATHÁZ	BUDAPEST Teréz-körut 62 Nyugati p. u. szemb.
Uri- és női-, valamint kötött- és szövöttárak legolcsóbb bevásárlási forrása! 1-a selyemharisnya 4*20 Pengő		

Még mindig nem mondott le Vidrighin Sztán a vízvezetési igazgatói állásáról, azonban decemberi fizetését már nem vette fel

Temesvár, dec. 28.

A múlt hónapban ismételt foglalkoztatta a temesvári közvéleményt és a sajtót a Vidrighin-ügy. Mindenki azt szeretne volna tudni, hogy Vidrighin Sztán, aki immár megkötötte végleges szerződését az államvasutakkal, meddig tartja meg a városnál viselt vízvezetési és csatornázási vállalati állását. Vidrighin maga is kijelentette, hogy e tekintetben végleges választ ad a városnak és legutóbb arra két heti haladékot kért.

A két hét azonban eltelt és a válasz eimaradt. Közben jöttek más események és a Vidrighin-ügy hátterbe szorult.

Munkatársunk tegnap kérdést intézett Baran Koriolán drhoz, az ideiglenes bizottság elnökéhez és nyilatkozatot kért tőle. Vidrighin Sztán vezérigazgató és a város további viszonyára vonatkozólag. Baran dr. a következőket mondotta:

— A városra nézve mindenesetre nagy veszteség, hogy Vidrighint el kell veszítenie. A vízvezetéknek annak idején ő teremtette meg, neki köszönhető annak fejlesztése is. Hogy a temesvári vízvezeték kiváló alkotás volt, annak igazolása az, hogy fennállása óta semmi fennakadás nem volt üzemében, mint azt más városokban egymásután láttuk.

Vidrighin Sztán tanácsaira és utbaigazításaira a jövőben is szükség lesz a városnak. Elérkezett ugyanis az ideje annak, hogy a városi vízvezeték kibővítsük.

Megépítése óta a város lakosságának száma majdnem a kétszeresére emelkedett. Gondoskodnunk kell tehát, hogy a vízszolgáltatással a jövőben se legyen baj. A két meglévő víztorony mellé még egy harmadikat is kell építenünk, azonkívül szükség van a vízvezeték táplálására három-négy új kutra is. A vízvezeték és csatornázás bővítéséhez negyven-ötven millió leire lesz szükség. Ez a pénz különben rendelkezésünkre is áll. Azonban hogy mindezeket a bővítési munkákat úgy elvégezzük, amint arra szükség lesz, ahhoz igénybe kell majd vennünk Vidrighin Sztán tanácsait és reméljük, ezeket nem is fogja megtagadni tőlünk már csak azért sem, mert az ő alkotásának fejlődéséről és az általa már évek előtt tervbe vett program végrehajtásáról van szó.

Arra a kérdésre, hogy ezek után Vidrighin hivatalosan mikor mond le a városi vízvezetési és csatornázási vállalat igazgatói állásáról, azt a választ kaptuk, hogy

december hónapra esedékes fizetését már nem vette föl és közölte azt a szándékát, hogy ha nem is mond meg le, ezentúl sem veszi föl, mert jelenleg nem teljesít aktív szolgálatot a városnál.

A lemondás még nem következett be, azonban valószínűleg hamarosan megtörténik valamelyes formában. Lehetséges az is, hogy Vidrighin csak arra az időre mond le vízvezetési igazgatói állásáról, amíg az államvasutak élén marad és később esetleg újból visszatér régebbi állásába. Hogy addig hogyan fogják megoldani a vízvezetési igazgatói állás betöltését, arról legkö-

zelebb tanácskozik az ideiglenes bizottság. Vidrighin Sztán különben az ünnepek alatt Temesvárott tartózkodott és mindhárom napon dolgozott a vízvezetési igazgatói irodában. A tisztviselői által az ő előzetes utasítása alapján összeállított költségvetést nézte át, azt alaposan átdolgozta és végleges formába öntötte, tegnap este pedig visszautazott Bukarestbe.

Ezer karácsonyi csomagot osztottak ki a mindenki karácsonyfája alatt

Temesvár, dec. 28.

Karácsony előestéjén a lakásokban sorra kigyulladtak a karácsonyfák örömtüzei. Sokan voltak azonban, akiknek nem volt meleg lakásuk és karácsonyfájuk. Ezek részére a misszióiársulat a város különböző részein karácsonyfákat állított fel, a mindenki karácsonyfáját. Itt csomagokat osztogattak, amelyekben különféle élelmiszerek voltak, ajándékok apró kis emberpalántáknak. Pontosan negyedétkor gyulladtak ki a mindenki karácsonyfáján a villanylámpák egyszerre három helyen. Az Erzsébetvárosban a Telekház-téren a katolikus templom előtt, a Józsefvárosban a templom előtt

és a Gyárvárosban a Coronini-téren állott a mindenki karácsonyfája és körülötte rengeteg gyerek, akik szép sorba állítva vártak a Jézuska ajándékára.

A mindenki karácsonyfája előtt a lokat énekeltek, ünnepi beszédek hangzottak el, azután a csomagok kiosztására került a sor. A jóságos, missziós hölgyek gondos figyelemmel osztogatták a csomagokat. A három helyen mintegy ezer csomagot osztottak ki. A gyerekek boldog kuncogással sietnek haza. Hónuk alatt göresösen szoritják a csomagot. Szemükben a lázas öröm tüze. Az idén Jézuska róluk sem feledkezett meg.

A munkásotthon üzemei belügyminiszteriumi utasítás alapján talán már ma ismét megnyílnak

Temesvár, december 28.

Kilenc hónapja lesz, hogy a temesvári munkásotthon előtt lejátszódtak események következtében nemcsak a munkásotthont zárták be, hanem a különböző munkásüzemek működését is szüneteltették. A temesvári munkásvezetők azóta számos esetben jártak el úgy Temesvárott, mint Bukarestben, hogy a munkásotthonban levő üzemet bocsássák át eredeti rendeltetésüknek és a munkásotthont adják vissza a munkásságnak. Ami az üzemek visszaadását illeti, Cigareanu Liviusz dr. és Baran Koriolán dr. képviselő megértő álláspontra helyezkedett és — amint azt a Déli Hírnap elsők közölte — ilyen irányú előterjesztés is került a belügyminiszteriumhoz.

Az ügy egyik részét illetően ma döntő fordulat áll be. Müller Kálmán ugyanis értesítést kapott Bukarestből, hogy a munkásotthonban elhelyezett üzemek ügyében döntő jelentőségű utasítás érkezett a temesvári prefekturára. Utánajártak az ügy-

nek és megállapították, hogy sifirozott táviratban valóban érkezett értesítés, amely minden valószínűség szerint a munkásotthonra vonatkozik. Bizonyosat azonban senki nem tudott és ezért Müller Kálmán, Nix Ferenc és Mot György felkereste Baran Koriolán dr. országgyűlési képviselőt, mint Temesvár város ideiglenes bizottságának elnökét és közbenjárását kérték.

Baran dr. válaszában utalt arra, hogy a munkásotthonban elhelyezett üzemek, mint a szabó, borbély, cipész és fűszerboltok kinyitására, illetve újbóli működésére vonatkozó belügyminiszteri utasítás megérkezett Temesvárra. Ma úgy a temesvári táblai főügyésznél, mint a rendőrségnél közbenjár, hogy az üzemek újbóli megnyitása lehetővé váljék.

A munkások számítanak arra is, hogy a munkásotthon pincéjében elhelyezett kifőzde és a nagyteremben levő munkásmozsi szintén visszakapja működési engedélyét.

TAUSZIG TESTVÉREK
angol uriszabóság
BUDAPEST IV., Kossuth Lajos-utca 4.
TELEFON 890-01

Nem tréfa a kínaiaknál a nemzeti érzés

Sanghai, december 27.

A bagdadi tolvaj című híres film bemutatójára Sanghaiba érkezett Douglas Fairbanks, a népszerű filmszínész és Mary Pickford, a világhírű filmdiva. A kínai közönség lesújtó tüntetéssel fogadta a két sztárt és felháborodással vette tudomásul, hogy Douglas Fairbanks a filmben az egyik kínai herceget szerepéhez hűven copfjánál fogva dobja le az emeletről. A hazafias kínai szervezetek ezért ki-mondták, hogy a két filmszínész bojkottálják úgy, hogy még taksi sem tudtak kapni, amely elszállítsa őket. A bojkottmozgalom olyan általános, hogy Douglas Fairbanksot a éttermekben nem szolgáltatják ki a közönség, amelynek legnagyobb része a hazafias szervezetek valamelyikébe tartozik, tüntetőleg nem néz meg a filmet. A híres film bukása ilyformán biztosra vehető.

Zsombolyán

is megkezdődött a rendszere magyar kulturmunka

Zsombolya dec. 27.

(Saját tudósítónktól.) A Bánság Magyar Közművelődési Egyesülete zsombolyai fiókja most avatta fel egy leti helyiségét, melyen a határszéli városka magyar közönsége nagy számban vett részt. A felavatás műsorának előadás keretében történt, amelyen Pásek Ottókar zsombolyai lelkes nyitott meg, ismertette az egyesület célját. Beszédét lelkes felhívással végezte, amelyben tömörülésre, összetartásra szólította fel a magyarságot. Utána Bizek Péter egyesületi titkár a magyar irodalom fejlődéséről tartott igen tartalmas és tanulságos szabad előadást. Flieg Géza Petőfi Egy gondolat bánt engemet című költeményét Bizek Péter pedig Arany János Toldijából szavalt részleteket nagy tetszéssel. Laicsányi János a zsombolyai Magyar Párt titkára nagy szónoki lendülettel mondotta el a záróbeszédet, amely magával ragadta a közönséget. Valamennyi szereplőnek bőven kijutott a tapsból. Végezetül az egyesület zenekara dalokat, majd táncokat játszott úgy, hogy a közönség tánc mellett még sokáig a legkedélyesebb hangulatban maradt együtt. A karácsonyi ünnepek alkalmából az egyesület Fülöpkon a Liptay-féle vendéglőben karácsonyfa ünnepélyt rendezett és ezen számos szegény gyermeket ruháztak föl.

Hotel SAVOY
szálloda
BUDAPEST VIII.,
József-körút 16. szám
Központi fűtés, meleg-
viz minden szobában.
Szobaárak egy ágyas
P. 4'80-161, kétágyas
József 320-53 P. 9'80-161.

ATLANTICA kávé, tea, cacao kóstolja meg ez a jó

A méregkeverési bűnper két újabb asszonyvádoltjának ügyét tárgyalta tegnap és a bíróság az egyiket felmentette, a másikat pedig tizenöt évi fegyházra ítélte

Szolnok, december 28.

(Tudósítónk telefonjelentése.) A nagyrevi gyilkos asszonyok arzénmérgezési bűnyűgében tegnap két újabb vádlott került bíróság elé. Takács Sándorné és Csabai Gyuláné ügyével foglalkozott ezúttal a bíróság. A két asszony gyilkossági vádját külön-külön bírálta el a törvényszék. Takács Sándorné a vádirat szerint apósát gyilkolta meg. A teljesen műveletlen és primitív asszony kihallgatása során humoros epizódok adódtak.

Elnök Takács Sándorné vádlott: Mi a maga férje?

Takács Sándorné: Süketnéma.

— Mi a foglalkozása?

— Hát csak olyan földműves.

— Hogy hívják az anyját?

— Szürszabó Eszternek.

— Talán néhai Szürszabó Eszternek, mert hiszen a maga anyja meg halt.

Halott, aki él

Erre az első padban feláll egy asszony és így szól:

— Kérem én vagyok Szürszabó Eszter.

Elnök: Szóval maga a néhai?

— Én nem néhai vagyok, mert én vagyok az élő.

Ekkor kiderült, hogy Takács Sándorné anyja nem halt meg.

Elnök a vádlotthoz: Büntetve volt?

Vádlott: Voltam kacsáért.

— Mondja csak nyugodtan, hogy lovas miatt.

— Nem loptam én kérem, mert a sarkát kacsámért kaptam három napot.

Ezután a vádiratot olvasták fel, amely szerint Takács Sándorné 1922 decemberben apósát, Takács Lászlót arzénal megmérgezte.

Légyapír télen

A vádlott asszony ezzel szemben hangosan bizonyította, hogy ártatlan és a vádbeli cselekedetet nem követte el.

Elnök: Miért vásárolt maga novemberben légyapírt, amikor télen nincsenek legyek?

Takács Sándorné: A jövő esztendőre szerettem be.

Hangoztatta azt is, hogy apósával mindvégig jó viszonyban volt, ámbar az öreg szeretett volna vele viszonyt folytatni. Az elnök szemébe mondja a vádlottnak, hogy csak neki állhatott érdekében apósát az örökség miatt elpusztítani, amire Takácsné égre-földre esküdzött, hogy ártatlan. Védekezését így fejezte be:

— Nem vagyok én olyan piszok lélek, hogy elpusztítsak egy embert...

A vádlott asszony kihallgatása után a járási orvos adta elő véleményét, majd a bíróság ítélehozatalra vonult vissza. A törvényszék Takács Sándornét bizonyítékok hiányában a gyilkosság vádjától felmentette.

Nyomban ezután a második vádlott, Csabai Gyuláné ügyét kezdték tárgyalni. A vádirat szerint Csabai Gyuláné 1923-ban megmérgezte a férjét. Ez az asszony a vizsgálóbíró előtt bevallotta tettét, a bíróság előtt azonban

most mindent visszavont és göresösen tagadta bűnösségét. Elmondotta, hogy a vizsgálóbíró előtt azért vállalt mindent magára, mert azt hitte, hogy ilyen módon kiszabadul majd az egyezsárkából, ahol egy hónapra keresztül volt elzárva és remélte, hogy legalább

Tizenöt évi fegyházra ítélte asszony

A bíróság ezután Csabai Gyuláné fiát kezdte kihallgatni, aki elmondotta, hogy apja részeges természetű volt és a háboruban szerzett idegbaja miatt gyakran öngyilkosságot is emlegetett. Apja csak részegségében volt goromba és ittas állapotában egyszer őt is megverte.

Csabainé huszonhárom éves fia után tizenhét éves leányát hallgatta ki tanúként a bíróság. A leány is igazolta azt, hogy apja iszákos természetű volt. A koresmába ment minden pénz — mondotta — úgy, hogy még orvosságra sem maradt. A többi tanu is azt mondja, hogy az elhalt iszákos ember

is valamelyik cellában társat kap. A vádlott asszony kihallgatása után az orvosszakértőre került a sor, aki elmondotta, hogy Csabai Gyula, az elhalt férj vastagbélgyulladás tünetei között halt meg. Ugyanakkor a fia is hasonló betegségben szenvedett.

Szepesi Jánosné tanu elmondja, hogy amíg Csabai a fronton volt, felesége olyan becsületesen viselkedett, hogy még szeretőt sem tartott.

A törvényszéki orvos terjesztette elő ezután véleményét, amelyben leszögezte, hogy Csabai halálát feltétlenül arzénmérgezés okozta.

Délután öt órakor hirdette ki a tárgyalási elnök az ítéletet, amely szerint a törvényszék Csabai Gyulánét szándékos emberölés miatt tizenöt évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre ítélte. A büntetésbe a vizsgálati fogságból négy hónapot számítottak be. Csabai Gyuláné az ítélet ellen felebbezett.

Nyugodtan ünnepeltek családjuk körében és azután öngyilkosságot követtek el

Temesvár, december 28.

Karácsony alatt két ember dobta el magát az életet. A szentestét még családjuk társaságában töltötték vidáman és látszólag bizakodó hittel, agyukban azonban már ott terpeszkedett a végzetes tette való elhatározás.

Az egyik öngyilkosság színhelye Temesvár volt. Tóth Péter Munkástelep 15. szám alatt lakó gazdálkodó a szentestét felesége, fia és a menyé társaságában töltötte. A kis család éjjel felé tért nyugovóra és Tóth Péteren egyáltalán nem látszott meg, hogy végzetes tette készül. Reggel öt óra lehetett, amikor felesége felébredt és látta, hogy férje nincsen az ágyban. Első pillanatban azt hitte, hogy az öreg ember a lovakat itatja és ezért nyugodtan várt. Mikor azonban félóra is eltelt és az öreg nem tért vissza a lakásba, akkor keresésére indult. Az is-

tállóban nem találta meg, a kocsiszímben azonban borzalmas látvány fogadta. Férje élettelen teste ott lógott egy gerendán. Tóth Péter az öngyilkosságot nagy lelkierővel hajtott végre. A gerenda magasan volt elhelyezve. Először a kötelet a gerendában levő szegre erősítette, azután a gerenda melletti kocsiba szállott, a hurkot úgy erősítette a nyakára és a kocsiból kiugrott. A halál pillanatok alatt következett be. A rendőrség részéről Tibu Sándor komiszárus jelent meg a helyszínen. Stefanovics Milivoj dr. kerületi orvos már csak a beállott halált állapíthatta meg.

A másik öngyilkosság színhelye Cseba község volt, ahol Oprin Demeter negyvenegy éves gazdálkodó ugyancsak karácsony éjszakáján felakasztotta magát.

Cigareanu lesz a Resica-művek kormánybiztosa

Resica, december 28.

Fehér hópihék jelezték karácsony ünnepét és Resica népe ennek ellenére szomorú, fekete karácsonyt ült. Az egyik hirdetőoszlopra vetett pillantás megfeszíti a szomorúság okát. A resicai munkások karácsony alatti gyűléseket tartottak, arra hívták meg a plakátok a munkásokat és a gyűléseknek egyetlen tárgya az egyre nyomasztóbbá vá-

ló munkanélküliség, valamint a Resica-üzemnél újabban terbe vett munkáselbocsátása volt. Ezekben a tiltakozó gyűléseken megdöbbentő adatok hangzottak el. A Resica-művek, amelyek az 1912—1914. években még közel negyvenezer embert foglalkoztattak, ma összevissza tizenkétezer munkást látnak el. És a Resica-művek igazgatósága — ez a hír a legkomo-

KRAUSZ FANNY női divatterme

BUDAPEST IV., Váci-utca 11/B.

Tisztelettel értesíti a nagyérdemű előkelő hölgyközönséget, hogy párisi modelljei délutáni és estélyi **toilettek, köpenyek és kosztümök** dus választékban megérkeztek, amelyek megtekintésére van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyeket meghívni.

lyabb formában tartja magát — 1930 január elsején újabb háromezer munkást és kétszáz tisztviselőt szándékozik elbocsátani. Remélik, hogy a tisztviselői elbocsátások során a resicai központi igazgatóság nyolc titkárát is leépítik, mert azelőtt egy, legfeljebb két ember látta el ezt a hivatalt. A munkáselbocsátásnak egészen új taktikáját találta ki ebben a titkári irodában Georgeu nevű titkár, aki ma Párisban tanul, hogy mint újonnan kinevezendő főfelügyelő átvegye a resicai kovácsmühelyt, amelynek élén Sárkány főfelügyelő, Európa egyik legkitünőbb mérnöke áll. Georgeu praktizálja azt a rendszert, hogy tömegesen mond fel a munkásoknak azért, hogy azokat két hét múlva újból munkába vegye. Ennek az elbocsátásnak és újból való alkalmaztatásnak az a titka, hogy ilyenkor a munkásnak nem kell a kollektív szerződés szerinti fát és szabadságot adni, mert sohasem érheti el azt a szolgálati időt, amely után ezek a kedvezmények járnak. Ilyen körülmények között az elkeseredés napról-napra nő. Munkásküldöttségek jártak Bukarestben is, de a helyzet nem változott.

Ugy látszik a kormány végre mégis belátta, hogy Resicán nem minden van rendjén és legújabb értesüléseink szerint Cigareanu Liviusz dr. volt temesi prefektust a kormány Resica kormánybiztosának nevezi ki. Cigareanu három évtizedet töltött Resica vidékén, ismeri annak viszonyait és a munkásság keserves sorsát. Működése sok panaszt lesz hivatva megszüntetni.

Üres ház

a lakásinség tengerének kellős közepében

Temesvár, december 28.

Egyre halljuk a panaszt hivatalos és nem hivatalos helyről, hogy nagy a lakásinség. És ez tényleg így is van. Családok százai laknak tömeglakásokban, lebujokban, pincékben, faskamrákban. A lakáshiány ordító bizonyítéka a tréncaszárnya és a Kunsztelep is. Ebben a nagy lakásinségben furcsán hat, hogy a Selyemgyár-utca 23. szám alatt már második éve teljesen üresen áll egy egész ház, amelyben három lakás van. Az utca játszadó gyermekei pajkoságból már majdnem valamennyi ablaküvegét behajigálták és a házban nem volt senki, aki ezért rájuk szólt volna. Utánajártunk annak, hogy ez a ház miért lakatlan? Bizonyára nem azért, mert dűledező volna. Meglehetősen jó állapotban van még az egész épület és valóságos palota sok olyan temesvári házhoz képest, amelyben emberek laknak és amely házakat a tulajdonosok csak azért nem bontanak le, mert lakóik kilakoltatását a törvény nem engedi meg. A ház lakatlanságának más a titka. A Selyemgyár-utca 23. szám mellett még a régi városrendezési terv alapján új utcát nyitottak. Az utca azonban mai állapotában szűk és már akkoriban elhatározták, hogy bővítést a 23. számú ház lebontásával hajtják végre. Ebből a célból ezután a múlt évben kiürítették a házat, azonban mindeddig még nem bontották le. Véleményünk szerint az utca bővítése várható volt a lakásinség enyhüléséig és éppen azért nincsen szükség egyelőre a ház lebontására, sőt helyes volna annak bérbeadása. Mindez annál könnyebben csinálható meg, mert a háztulajdonosa maga Temesvár városa.

Hírek

A homokóra

pereg, egyre pereg, a kicsiny homokszemek hullanak, hullanak belőle és jelzik a végtelen idő mulását. Ennek a pergésnek sohasem lesz vége, mert az, aki semmiből teremtette a mindenséget, gondoskodott róla, hogy a homokóra homoktartója az örökkévalóságig mindig teli legyen. Az idő maga sohasem fogy el, csak jár, jár és évente visszahozza régi események évfordulóját. Ma ismét ilyen évforduló köszöntött ránk, amely annak idején — kevés híjjával kétezer esztendő előtt — a Megváltó születése után következett be. A naptár szerint ma van az Aprószentek napja.

Bathlehem kicsiny gyermekeinek mind-mind meg kellett halniuk, mert Vészopó Heródes megrémült arra a hírre, hogy megszületett a Messiás. Mind-mind leölette az ártatlan kisdedeket, hogy így megszabaduljon attól az újonnan született gyermektől, aki azért jött a világra, hogy megdöntse — mint ő gondolta — zsarnoki uralmát. Pribékjei kiirtottak egy egész generációt, de a Megváltót még sem pusztíthatták el. A Megváltó megmaradt és eljött az idő, amikor megalapította a maga örökös királyságát.

Az Eszmé, az Igét, a Gondolatot nem lehet megölni. Azóta sokszor ismétlődött meg a bethlehemi eset. Sokszor akadtak, akik Eszméket, Igéket, Ideálokat akartak megölni, megsemmisíteni, de kevés volt ahhoz minden földi hatalmuk. A nemes gondolatot nem lehet elpusztítani. A századok során, ha nem is vér, ha nem is szószentri gyilkosságok árán sokszor keletkeztek Eszmé, Igék, Ideálok, Gondolatok aprószentjei.

Aprószentek napján mi kisebbségi magyarok önkéntelenül gondolunk a krisztusi példára és a nemes eszméknek arra a sok üldöztetésére, amely azóta történt a világon. A mi kisebbségi jogainkat, iskoláink, egyházaink és nyelvünk jogát, kisebbségi sorsunk sok irott biztosítékát — ha nem is törrel és gyilkokkal — már nem egyszer megölték, vagy legalább is tetszhalottá tették. Az impériumváltozás óta a kisebbségi életnek sok ilyen Aprószentje van. Azonban az Eszmé, a Jogot mégsem lehet elpusztítani, az él, élni fog és lesz idő még, amikor a jobb belátásnak el fogják ismerni. Éppen úgy el fogják ismerni, mint ma elismerik a krisztusi tanokat, amelyeket pedig Heródes a Messiással együtt már akkor el akart pusztítani, amikor azok hirdetésére még nem is került a sor.

En.

— **Baran Koriolán dr.** hivatalában. Baran Koriolán dr., a városi ideiglenes bizottság elnöke, aki a hivatalos esküt már letette, átvette a polgármesteri hivatal vezetését. Baran Koriolán dr. tegnap — az ünnep ellenére is — egész délelőtt hivatalában tartózkodott és átnézte a karácsonyi ünnepeken érkezett postát. Baran dr. kijelentette munkatársunk előtt, hogy az ideiglenes bizottság legfontosabb feladata, hogy még az újév előtt végleges formájában megszerkessze a jövő évi költségvetést és csomó más jelentős ügyet elintézzon. Azért az ideiglenes bizottság egymásután tart üléseket naponta délben és amennyiben arra szükség lesz, délután is.

— **Románia képviselői a hágai konferencián.** Bukaresti tudósítónk telefonálja: Mironescu külügyminiszter hétfőn Hágába utazik. A külügyminiszter ott találkozik Titulescuval és ketten képviselik majd Románia érdekeit a második hágai konferencián.

— **Az új szörényi prefektus.** Bukaresti tudósítónk telefonálja: Politikai körökben úgy tudják, hogy Mocioni szörénymegyei prefektus lemond és a legutóbb megüresedett szörénymegyei mandátumot vállalja. Utódja valószínűleg Bucico Koriolán közigazgatási vezérfelügyelő lesz.

* **Pongyola bársony,** flanel, barohend nagy választékban legolesőbban Dénes és Pollák cégnél.

— **Behavazott miniszterelnök.** Londomból jelentik: A karácsonyi ünnepek alatt végbement kirándulások során igen sok autóbaleset történt. A balesetek következtében tizenhét ember meghalt és negyvenen súlyosan megsebesültek. Macdonald miniszterelnök vonatát, aki a karácsonyt skóciai birtokán töltötte, hófúvás lepte meg és a vonat egy óra hosszat kénytelen volt a pályán vesztegelni.

Tapetázás

2500.— leltől szobánként.

Butorszövet, Gipszek.

Szécsi és Tsa.

Hunyadi-ut 16. (2295)

— **Szilveszter és újév napja a mentők.** A mentők ezen a két napon negyvenkét év óta végigjárják a vendéglőket és mindenütt adományokat gyűjtenek, hogy ezzel könnyíthessenek anyagi helyzetükön. A mentők házról-házra járnak ezen a két napon és remélik, hogy a közönség nem feledkezik meg róluk, mert mindenkit érhet baleset.

— **Száraz Amerika** — részeg emberekkel. Newyorkból jelentik: Karácsony első napján a száraz Amerikában száz embert szállítottak kórházba, súlyos alkoholmérgezés miatt. Tavaly még csak ötvenkilenc volt az alkoholmérgezésben megbetegedett ünneplő emberek száma. Tegnap az egyik alkoholista beteg meg is halt.

— **Brutális tanító.** Gátaljáról jelentik: A gátaljai magyar szülőknek nagy a panasza, hogy az állami elemi iskola magyar tagozatában gyermekeik nem tanulnak abban a mértékben magyarul, amint azt a törvény előírja. A törvény szerint az iskolában heti huszonöt órában magyarul, öt órában pedig románul kellene tanítani. Azonban Copaceanu tanító ellen különben állandó a panasz, hogy gyakran véresre veri a gyermekeket. Karácsony előtt egy Erdéi Juliska nevű tanulót, amiért román kérdésre nem tudott jól felelni, a kezén úgy megvert, hogy annak nyomai ma is látszanak.

Magas jutalékkal

lapárusítók felvételnek a

Hírnap

kiadójában.

— **Kinevezik a kerületi igazgatókat** Bukaresti tudósítónk telefonálja: Maniu Gyula miniszterelnök tegnap Siniában hosszabb megbeszélést folytatott Mirto belügyi államtitkárral és Madgearu pénzügyminiszterrel. A tanácskozás a tartományi igazgatók kinevezése körül forgott. Végleges döntés a kerületi igazgatók személyére nézve még nem történt. Az erdélyi tartományi igazgató Voicu Nitescu, Vlad Aurél vagy Dobrescu Aurél lesz. A bánági kerületi igazgató Bocu Szevér lesz.

Saját gyártmányú
cserépkályhák
kandallók és takaréktűzhelyek
elcsón csakis **TURI GYÖRGY**
cserépkályhánál kaphatók, Temesvár II., Rékasi-ut 26. I. sz. villamos megálló közelében. Vállalok fayance lapokkal falburkolásokat, kályhaépítéseket és minden e szakmába vágó munkát. Garantiált szakszerű kiszolgálás.

— 549 oldalas Déli Hírnap. A Déli Hírnap karácsonyi száma harminkekét oldalból állott. Ehez készült azonban mellékletül a Megrontott élet című regény, amely 517 nyomtatott oldalra terjed. Ha ezt a mellékletet — mint erre más lapok is példát szolgáltatnak — úgy Romániában, mint külföldön — hozzászámítjuk a tulajdonképpeni laphoz, akkor a Déli Hírnap karácsonyi száma tulajdonképpen 549 oldalból áll. Olyan terjedelmű ez, amelyet ünnepi számmal egyetlen erdélyi magyar újság sem ért el. Karácsony napján csak azért nem kézbesítettük előfizetőinknek a regénymellékletet, mert a terjedelmes főlappal kihordása umgyis sok munkát adott a kihordóknak. A regény kézbesítését és a vidéki olvasóknak postán való elküldését már megkezdtük. A Megrontott élet a Déli Hírnap számonkinti olvasói és más érdeklődő részére is kapható tizenöt lejes áron a belvárosi Szentgyörgytér 4. szám alatt levő kiadóhivatalban.

Ha Budapestre

utazik, saját érdekében ne mulassa el

VARSÁNYI LAJOS szücs

üzlet felkeresni, hol jó és pontos a kiszoklás. Páris-ut 2

— **A miniszter előtt egy képviselő.** Rio de Janeiróból jelentik: A parlament tegnapi ülésén a kormánypart és a liberális part hívei között rendkívül heves összetűzésre került a sor. Az izgalmas vita során Simones Lopez földművelésügyi miniszter négy revolverlövessel agyonlőtte Lusca Filho kormányparti képviselőt. A szerencsétlen képviselő azonnal meghalt. Lopez azzal védekezik, hogy Filho tört rántva reárohant fiára és más képen ő nem tudta egyetlen gyermeket megmenteni, minthogy Filhot lelőtte.

— **Közlekedési zavarok a hófúvások miatt.** Bukaresti tudósítónk telefonálja: Igen sok vasuti vonalon a nagy hófúvás súlyosan hátráltatja a közlekedést. Az államvasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy amennyiben a téli időjárás okozta nehézségek nem szűnnének meg, úgy a vonatjáratokat csökkentik.

Elkán Tibor

Speciális nyakkendő és finom uridivat

Budapest

V., Vörösmarty-tér 6.
(Gerbeanddal szemben) Telefon.

— **A horvát összeesküvés.** Belgrádból jelentik: A Vreme jelentése szerint a napokban leleplezett horvát összeesküvés tagjai a macedon forradalmárok mintájára négyes csoportokban szervezkedtek. Az egyik csoport a középületek ellen tervezett merényleteket, az összeesküvők másik része pedig előkelő hivatalnokokat így a zágrábi térparancsnokot, Tomics hadosztályparancsnokot, valamint a szokol elnökét akarta láb alól eltenni.

— **Végre mégis valóság lesz.** Már többször volt szó arról, hogy Resicának a fővárossal való vasuti összeköttetését megjavítsák és ezt a jelentős gyárvárost Karánsebesen keresztül belekapcsolják a Temesvár—bukaresti vasuti fővonalba. Vidrighin Sztán vasuti vezérigazgató erre vonatkozólag most kijelentette, hogy ez feltétlenül szükséges, azonban egyelőre nem lehet még tudni, hogy ennek a tervnek a megvalósítására mikor kerülhet a sor. Ellenben — mondotta Vidrighin vezérigazgató, — a bázisai vágányok Temesvár város belterületéről való kihelyezése most már elodázhatatlan. Az erre vonatkozó törvényjavaslat a kamara előtt fekszik és annak megszavazása után még január folyamán feltétlenül megkezdik a munkálatokat.

* **Takaréktűzhelyek, lelete, emailirozottak, John féle gőzmosógépek, ruhamangorlók, ruhakicsavaró gépek jutányosan kaphatók, Scherter Ottó vaskereskedése, Temesvár-Belváros.**

— **Esküvő.** Hummel János dr. Resica-művek aninai geológusa, karácsony másnapján, december 26-án vezetette oltárhoz a szentandrási katolikus templomban Borka Ionkát. Az esketési szertartást Hügel András szentandrási plébános vezette, aki a fiatal párhoz szívheszítő beszédet intézett. A templomban ott voltak a fehérruhás Mária-lányok, akik orgonakiséret mellett énekükkel emelték a szertartás fényét.

Djándékba

egy doboz csokoládét vegyünk.

Somogyi

Lloyd-sor 11. szám.

— **Még az ünnepi kalácsot is elvették.** Varsóból jelentik: A karácsonyi ünnepek alatt több száz katolikus család a szovjet földjéről átjött lengyel területre, hogy a karácsonyi ünnepeket zavartalanul megülhessék. Ezeknek az elbeszélése szerint a szovjet hatóságok irgalmatlanul hajtották végre a karácsony megünneplését tiltó rendelkezéseket. Számos katolikus papot letartóztattak, a parasztek házaik sora felkeresték és lefoglalták az ünnepekre sült kalácsot, valamint a karácsonyfát is.

— **A Goodtemplárok Szilveszter-estélye.** A temesvári Good Templár Rendnek összes páholyai műsorral egybekötött Szilveszter-estélyüket az ipari szindikátus (Belváros, Jenőherceg-utca 20. II. emelet) helyiségeiben tartják meg este félkilenc órai kezdettel. Műsor a tagoknál és az estélyi pénztárnál kaphatók. A rendezőség.

Berczeller és Szlovák
BUDAPEST
V., Dorottya-utca 5. szám.
Angol és francia uridivat-
különlegességek nagy
választékban.

— **Walkó párisi tárgyalásai.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Walkó Lajos dr. külügyminiszter tegnap visszaérkezett Párisból Budapestre. A külügyminiszter a francia fővárosban Tardieuval és Brianddal folytatott tanácskozásokat. A párisi megbeszélés a keleti jóvátétel kérdése körül mozgott.

— **Kifosztott cipészbolt.** Kellemetlen meglepetésben volt része Crispin Rezső újkisodai cipésznek. A karácsonyi ünnepek alatt ismeretlen tettesek behatoltak józsefvárosi Begabalsori üzletébe és pénz után kutatva teljesen felforgatták. A tolvajok végül is elloptak az üzletből egy órát és még több értéktárgyat. A károsult cipész megtette a rendőrségen a feljelentést.

Takács József
uriszabó
Budapest
IV., Városház-u. 16.

— **Diákok nagyarányú összeesküvése.** Tókióból jelentik: A tókiói rendőrség a koreai diákok széleskörű összeesküvéséről leplezte le. Kiderült, hogy az összeesküvők a belügyminiszterium palotáját akarták felrobbantani. A rendőrség mintegy háromszáz főiskolai hallgatót letartóztatott. Az összeesküvés mögött politikai háttér húzódik meg, amelyről azonban a hatóságok nem hajlandók nyilatkozni.

— **Születésnap.** Tegnap ünnepelte meg ötvenedik születésnapját Szenetra József fényképész, akit ebből az alkalomból barátai és ismerősei nagyszámban üdvözöltek. Szenetra József azonban nemcsak művészi fényképei révén örvend népszerűségnek, hanem sok elismerést szerzett magának a különböző dalegyesületekben és műkedvelői gárdákban kifejtett kiváló szereplésével is.

Friedmann D. Dezső
nőidivatterem. BUDAPEST IV., Városház-utca 16. Köpenyek, kosztümök, ruhák legújabb modellek szerint. Jutányos árak.

* **Szekely Albert** Mintaantikvárium József-körút 21. A már küszöbön álló újév alkalmából ajánlja dusan felszerelt raktárát magyar, német, francia és angol könyvekből. Bárhol hirdetett könyv ugyanezen árért, esetleg olcsóbban is kapható szép antiquár állapotban. Jelenleg ajánlhatom az alant sorozatokat: Szilágyi, Magyar Nemzet története 10 kötet félbőr kötésben 80 P., Rákosi Jenő, Művei 12 kötetben 35.—, Jókai összes művei 100 kötetben, félbőr kötés 800 P., A Nagy háború irásiban és képen 7 kötet csak 50 P., Moreck, Korunk erkölcsi sok színes illusztrációval 55 P. helyett csak 25 P., Daş Üppige Weib 36 P. helyett 20 P., Krudy munkái 10 diszkötésben csak 35 P., Beöthy, A Tragikum (ritka) 15 P., Márki, II. Rákóczi Ferenc 3 kötet 25 P., Kossuth Lajos iratai, 13 kötet 70 P., A nagy francia forradalom, 3 kötet diszkötésben 40 P., Ebers, Egyiptom 2 diszkötés, nagy alak 30 P. Levelezéshez válaszlevegőt kérek mellékelni.

— **Villamos baleset.** Könnyen végzetessé válható baleset történt karácsony másodnapján a Józsefvárosban. Ötvenegy Plesz Miksáné, belvárosi, Szentgyörgy-téri lakosnő a Kossuth Lajos-utcában a Dobos-féle látszerész üzlet előtt a 14. számú egyes járatu villamoskocsi elütötte. A veszedelmet Reször Ferenc, a villamoskocsi vezetője azonnal észrevette, a kocsit gyorsan megállította, de Pleszné így is súlyosabb sérüléseket szenvedett. A sérült úriasszonyt Muntean Pavel önkéntes mentő, színházi portás első segélyben részesítette, majd lakására szállították, ahol ápolják. A szerencsétlenség ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot. A sérültet tegnap délután a mentők kórházba vitték.

— **Chanuka estély.** A temesvári zsidó ifjuság 1930 január 1-én rendezi meg nagyszabású Chanuka ünnepélyét az ipari szindikátus helyiségeiben. (Jenőhereceg-utca 20). A műsoron Temesvárot eddig még nem látott szenzációs számok szerepelnek, melyeknek rendezésén és előkészítésén hatalmas rendezőgárda fáradozik. A műsor után tánc lesz, amelyhez a kitűnő Kadima-jazz fogja a zenét szolgáltatni.

— **Amire ninesen fedezet.** A kormány a nyáron rendeletet adott ki, amelyben kimondja, hogy mindazok a megyei és városi tisztviselők, akiket 1922. január elseje és 1928. október elseje között nyugdíjaztak, a számukra megállapított összegnél megfelelően magasabb nyugdíjat kapnak, hogy ne legyenek hátrányban az utánuk nyugdíjazott tisztviselőkkel szemben. Az érdekelt vármegyei nyugdíjasok már meg is kapták ezt a különbözetet, a városiaknak, azonban mindeddig nem lehetett kifizetni, mert nem volt fedezet. A városnak husz olyan nyugdíjasa van, akiket ez a kormányrendelet érint, ezek számára a város jövő évi költségvetésébe nyugdíjtöbblet címén 450.000 leit vettek föl.

Wamoser Gyula
menyasszonyi kelengyék
Budapest, IV., Váci-u. 7.
Telefon: Aut. 878-16.

— **Fogtechnikusok ügye a tábla előtt.** Ez év májusban nagy visszatetszést váltott ki a közegészségügyi miniszter intézkedése, amely több fogászati műterem bezárását rendelte el. A gyakorlatukban megakadályozott fogtechnikusok a miniszter intézkedését a temesvári táblánál mint közigazgatási bíróságnál a miniszteri rendeletnek törvénysértés miatt való megsemmisítését és gyakorlatuk folytatását kérték. Harmine fogtechnikus ügyében hozott tegnap döntést a tábla. A közigazgatási bíróság kötelezte az érdekeltet, eredetben mutassák be azt, hogy az 1923. évi fogászati törvény értelmében az erre a célra létesített bizottság előtt sikerrel levizsgáztak. Ennek bemutatása után hozza meg a tábla döntését, ami a hozzáértők szerint ezután csak kedvező lehet.

Igen olcsón kapható

nagyobb tétel

MAKULATURA

Cim a kiadóban.

— **Elhunyt temesvári iparos.** Tegnap hajnalban két heti betegség után ötven esztendőskorában meghalt Granovszky András temesvári kőfaragó-mester. Granovszky András ismert polgára volt a városnak, aki a nyilvános életben is szerepet játszott. Vezetőségi tagja volt a gyárvárosi katolikus hitközségnek, a gyárvárosi Dal- és Zeneegyletnek, az ipari munkaadók szindikátusának és különböző társadalmi egyesületeknek. Halálát felesége, született Trapp Mária, két gyermeke, édesanyja, öt testvére és nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése ma délután négy órakor megy végbe a Coronini-tér 4. szám alatt levő gyászházból. Holttestét a gyárvárosi temetőben helyezik örök nyugalomra.

ROSENBERG-né divatszalonja

Budapest, Kossuth Lajos-tér 4

Állandó kész ruhák, completek, kabátok, portruhák nagy választékban, a legújabb modellekben.

— **A turini érsek meghalt.** Rómából jelentik: Gamba turini érsek tegnap hirtelen meghalt. Gamba érsek halála mélyen lesújtotta Umberto trónörökös, aki gyermekkorától kezdve gyóntatója és jóbarátja volt és akivel a trónörökös küszöbönálló házasságkötését is végeztetni akarta.

— **A temesvári zsidó ifjuság 1930 január elsején, szerdán délután öt órakor az ipari szindikátus (Jenőhereceg-utca 20.) szám alatti helyiségének termében chanuka-ünnepséget rendez.** A műsor kezdete délután öt órakor lesz, amelyet tánc követ. A zenét a Kadima jazz-bandja szolgáltatja.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságot kötöttek: Macsek Péter és Holz Éva, Nemes Sándor és Szabó Rózi, Reinholz István és Cseh Elza, Róna István és Posta Elza, Surinan Mihály és Ladislai Elza, Wolf Mihály és Keller Gabi, Fait Mihály és Konrád Katalin. Meghaltak: Lenz Magda 64, Ferch Anna 76, Tóth Péter 70, Luxeder Vilma 72, Ziegler Ferenc 45 és Ursoi Tódor 20 éves korában.

* **Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és állandó fejfájással szenvedők ne használjanak mást, mint a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikört, mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő és ennélfogva a legjobb hízoló szer. A beteg és gyengélkedőt erőssé és életvidámmá teszi, a munkakedvét fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és görcsös fájdalmakat megszünteti. Vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket meghízalja, vérszegény gyenge férfiaknak a férfierőt visszaadja. Egy kurára hat üveg szükséges. Postán utánvétellel megrendelhető dr. Földes gyógyszerészára és vegyészeti laboratóriuma Arad, strada Eminescu 21. Egy üveg ára 110 lei. Hat üveg rendelésénél postal díj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktekintélyek javasolják. Minden gyógyszerárban kapható.**

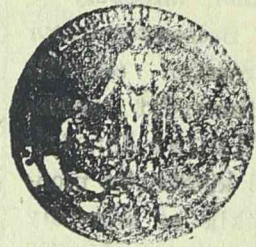
* **A Déli Hírlap Budapestben állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában VIII., Baross-tér 10.**

Budapest legrégebbi és legnagyobb
ékszerész- és óráscége

Valódi ezüst dísz tárgyak és evőeszközök

Szigeti Vándor
és Fia

Budapest, IV., Múzeum-körút 31. A Nemzeti Múzeum szemében. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Saját magánnevelésnek életig tartó nyugalombiztosítást, ha beiratkozik.

Munkások Rokkanelegylete

biztosítandó öreg napjait.

Beiratkozni lehet az egyesület következő fiókjainál:

- I. kerület az „Arany Szarvas” étteremben
- II. „a gyár. Vigadó kisteremében” (Sörház)
- III. „Hornicsek-féle vendéglőben, Róna-utca 10.”
- IV. „Schollier-féle étterem, Skudler-utca 10.”
- V. „Bottyan-féle vendéglő, Str. Oltenia Rónában Jäger-féle vendéglőben, Str. Oltenia Major 10, minden hétfő és hármas vasárnapján és az egyet központi irodában, III., Hunyadi-ut 10, minden nap.

Gátaljára utazól

ujjonnan átalakított vendéglőben

10% kedvezményt kapnak

úgy a szobaárakból, mint a vendéglői árakból, ha felmutatják a **DEL HIRLAP** utolsó előfizetési nyugtáját. Izletes magyar konyha.

özv. Virág Józsefné tulajdonos

A nagyszentmiklósi közismert
FEKETE SAS

szálloda és étterem
új vezetés alatt újra megnyitott
Kitűnő konyha, finom borok, pontos kiszolgálás, olcsó árak.
Kellemes szórakozások, táncterem zene.
Utazóknak 10% engedmény szállodai árakból.

Hotel ARLON szálló

Budapest VI., Panlay Ede-utca 52.

Tel. 145-08.

Az Andrassy-utnál az Oktogon mellett.

Polgári, családi és csendes

szálló minden modern kényelemmel.
Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.
Egyágyas szoba: 4 60, 5 60, 6 80 és 7 20
Péngőért. Kétágyas szoba: 8 —, 9 —,
10 —, 12 — és 12 80 Péngőért.

Figyelem! Zombolyára utazók! A

DACIA

szálloda és étterem a zombolyai elite közönség találkozóhelye.
Kényelmes, kellemes, jó meleg szobák az utazóközönség számára.

Pontos kiszolgálás,
olcsó árak, zene.

Lugosra utazók

figyelmébe ajánljuk a

Hotel Imperial

szállodát, ahol tiszta és olcsó szobák, elsőrendű konyha és kitűnő fajborok állandó rendelkezésre.
A Déli Hírlap előfizetői 10%-os kedvezményben részesülnek.

Lázár Lajos, vendéglős

Apróhirdetések

Igazi jósnő

aki megmondja multját, jelenét és jövőjét, tanácsokkal szolgál, nem csalás, minden beteljesedik. Érdeklődők forduljanak bizalommal hozzám. Temesvár, Erzsébetváros, Posta-utca 18. szám. Vidékieknek levélben is. Válaszbélyeg melléklendő. **Diszkrét lakás!**

Adás-vétel

Borbélyüzlet

jövedelmező és forgalmas, Bocsa Montanában családi okok miatt eladó. Cím a kiadóban. (6599)

Autótaxi

Boksánbányán vidékre is kapható jutányos áron. Berényi autogarage, Bocsa-Montana. (6658)

Diófa ebédlő

prima hajlított fényes, gyökér interziával olcsón eladó. Dora, műasztalos, M., Hattyu-utca 47. (6647)

Perzsaszőnyegek

minden nagyságban, gyönyörű kézimunka párnák, kis utazóbőrönd be rendezve, fényképezőgép, lámpa zongorára és iróasztal-felszerelés eladó. Cím a kiadóban. (6611)

Ne törje fejét,

mert a legszebb karácsonyi ajándékot, fényképezőgépet

Káldornál, Szt. Györgytéren kap

Rónáci nagyvendéglő

a hozzátartozó épületekkel kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Alapítványi Pénztár, Belváros, Lonovics-utca 1. (6696)

Eladó

seprőköteg, seprőnyelek és használt jókarban levő szobatorok. Kocsis, Bessenyei-telep III. utca 31. (6702)

Lakás

Kis szoba

konyhával, kamrával, esetleg butorozottan azonnal kiadó. Gyárvaros, Uri-utca 27. (6700)

Különféle

Itt még nem létezett

hallatlan olcsó árakban vásárolhat karácsonyi ajándékoknak valót: Parfumeria Antalóczy, Temesvár-Belváros, Szent György-tér. Róm. kath. püspöki palota. (6564)

A szép akár lenni,

használgon KULKA-féle lilium-tejkrém, lilium-tejzsappant, liliumpu-dert, 3 színben. Kapható kizárólag KULKA Emil városi gyógyszerárában, a „Fekete Sas-hoz”, I., Szentgyörgy-tér

Kényelmesen,
olcsón
és jól
Nagyváradon
csak a

METROPOL

nagyszállodában lakik

100 minden komforttal berendezett, újonnan átalakított szoba.

Minden vonatnál t. vendégeinket ingyen autó várja! Kereskedelmi utazók nagy árkedvezményben részesülnek.

Piros tüzek, halvány arcok

— A Déli Hirlap eredeti regénye —

Írta: Kubán Endre.

1. Folytatás

Janiék az egyik legfelső házsorban laktak. Oda fölzaladni Janinak más-kor semmi sem volt. Ugy ugrándozott fölfele, akár valami zergefi. Nem is érezte meg a magasságot. Örvendve nézett visszafelé a völgyben maradó gyárkérményekre és nagyokat kacagott le rájuk, amikor azok egyre alacsonyabban maradtak alatta. Most azonban, amikor keblén volt kenyere, fölfele menet olykor mégis szuszogott egy kicsit. Amde azért mindig ujult erőt adott neki a vágy, hogy minél előbb mélyítthesse bele apró fehér égerfogait az izletes kenyéresücsökbe.

Pont féltizenkettőt ütött lent a völgyben a toronyóra, amikor Kollár Jani hazaérkezett.

Édesanyja ott sürgött a konyhában a takaréktűzhely mellett. Jani illedelmesen köszönt és nagyot fujva letette a kisebb malomkerék nagyságu kenyeret a konyhaasztalra.

Nem mozdult el az asztal mellől, hanem némán megállott ott. Várt a porciójára. Anyja nem váratta soká. A konyhaasztal fölött függő négyszögletes fonott kosárból, amelyben az evőeszközöket tartották, kikereste a kenyérvágó kést és leszelte véle a kenyér pozsgás csücskét.

Jani örömeiben nagyot kurjantott és rázendített a dalra, amelyet a legutóbbi énekórán tanultak az iskolában:

Babot vittem a malomba,

Azt hittem, hogy kukorica,

Ica-cica, kicsi Vica,

Azt hittem, hogy kukorica.

— Nem hallgatsz el mindjárt, — szólt rá lefojtott, de szigorú hangon az édesanyja, — elfelejtetted, hogy Feri bátyád alszik!

Jani ajkán elhalt a dal, mintha hangját ketté vágta volna. Elszé-

gyelte magát, megfedkezett róla, hogy a bátyja alszik odabent a szobában.

Kollár Feri tizenhat esztendő volt és már két év óta a vasgyárban dolgozott. Apja, nagyapja annak idején is ebben a korban kezdte az élet robotját. Jani öcöse tizennégy éves korában szintén bekerül majd a gyárba. És ha majd valamikor nekik is fiaik lesznek, ezek is csak tizennégy éves korukig maradnak gyermekek.

A hatalmas gyárban éjjel-nappal folyik a munka. A munkások egy része az egyik héten nappali szakmában dolgozik, a következő héten éjszakai-ban. Az éjszakások azután nappal alusznak. Kollár Feri és az apja, Kollár Máttyás, nem dolgoztak egy szakmában. Így aztán a Kollár-házban minden héten volt valaki, aki nappal aludt és aki miatt nappal nem lehetett egy hangos szót mondani. Vigyázni kellett a esendre, nehogy a sűrűn befüggönyözött ablakok mögé a legese-kélyebb hang is behatoljon. Az éjjeli munka a vasgyárban fásasztóbb a nappalinál, a nappali alvás pedig nem olyan erőtadó, mint az éjszakai. Azért tehát kétszeresen vigyázni kellett a nappali álm zavartalanságára.

Kollár Jani tudta ezt és azért restelte el magát, amikor önfelédlt dalolása miatt az anyja rászólt. Kisompolygott a házból és mire az utcaajtóhoz ért, már elfeledte a rendreutastást. Már másodikat harapott a kenyéresücsökbe és ennek pompas ize megvigasztalta.

Leült a kisajtó küszöbére és vidáman falatozott.

Azonban nem sokáig maradt egyedül. Csakhamar előkerült a szomszédos házból Budács Sándi. Hozta a könyveit. Jani azonban nem a könyveket látta meg nála elsőnek, hanem azt

a nagy piros almát, amelynek szét már kifalatozta Sándi.

— Jó? — kérdezte a cimborát.

— Jó, — felelte az és nagyokat kacagott az almán.

Jani nagyot harapott a kenyérfogaival felőrölte és teli szájja becegett:

— A puha kenyér is jó. Meleg.

— Adjál.

— Adjál te is almát.

— Hazahoztam a könyvedet. E jár valami jutalom. Adjál egy ka friss kenyeret.

— Én is hazahoztam már a ködet. Kvittek vagyunk.

Alkudoznak. Kapacitálják egymást. A vége az, hogy mindketten meleg kenyéresücsköt és piros a

A toronyóra háromnegyed tizeztöt üt.

Ugyanakkor hangzik a házból a vás:

— Jani!

Jani szalad befelé, mert tudja, csoda kötelesség várakozik reá. A ban Sándi is hazafut, nem várja a hívást, hiszen hasonló feladat várja, mint Janira.

Jani a konyhában az asztalonyért lát étellel teli. Mellette kávilla és kenyér. Tudja, hogy ez a ebédje. Nekilát és percek alatt vele. Ezalatt anyja belerakja az a nak szánt ebédet egy kis füles kosba. Bádogbográban leves, kerek lában főzelék kevés főtt hussal, kenyés evőeszköz kerül szépen a kosárba. Egészet letakarja az asszony tiszkendővel. Eppen végez ezzel a munkával, amikor Jani is legyüri az utofalatot és föláll.

Anyja óvatosan a kezébe adja a sarat.

— Vigyázz, fiam, ne lötyögtesd ká levest, mert akkor kevesebb jut apnak és a bögre mellett levő kenyérsátzik. Te már nagy fiu vagy, ügyes kell vinned a kosarat.

A figyelmeztetés fölösleges, mert Jani, aki második elemista korában kezdte az ebédhordást, már tökéletesre tett szert ebben. Hiszen a vasé napok és ünnepek kivételével mindig nap viz ebédet a gyárba, egyik héten az apjának, a másik héten a bátyjának. Csak éppen az a különbség, hogy az apjának a hengerműbe, a bátyjának az öntődébe. Olyan gyakorlan van már az ételes kosár vivésében, hogy akár futólépésben is haladhat mégsem zötyköl ki egy félgyűszűny se sem a leveles bögréből, sem a főzélkes lábasból.

Janinak megszokott dolog volt a ebédhordás, azonban annak ellenére, hogy már harmadik éve művelte azt mégsem tudta megenni. Mindig valami ujszerűségnek tűnt föl előtte a dolog. Minden nap, minden délben valami új vonzóerőt gyakorolt rá a gyár Érdekelt.

A hengerműben sokáig tudta elnézni az egymás mellett álló hengersorokat. A melegítő kemencékből görgő szerkezeten hozták a legszélső hengerhez a tüzes, izzó, harminc-negyven centiméter vastag vastömböt, amelyet a henger bekapott, magába gyűrt és a másik oldalon már láthatóan sokkal vékonyabban kiköpött. Az összeszorítás fölötti kinjában méregszikrákat szóró vas azonban még ki sem pihente az első összeroppantást, máris még szorosabban egymáshoz fekvő másik két henger közé jut, amelyekből ismét vékonyabban és szélesebben kerül ki. És így megy az hengerpárból hengerpárba, amíg a vaslemez végre eléri az előírt vastagságot.

(Folyt. köv.)

Kivándorlók !!

Utazatok ARGENTINIÁBA, BRAZILIÁBA, és URUGUAYBA, az egyedüli német társasággal, amelynek hajói kizárólag csak délamerikai kikötőkbe futnak. Egységes III. oszt. hajók a legnagyobb fényűzéssel. „Cap Arcona” nevű hajónk a világ egyetlen hajója, amely Hamburgból Dél-amerikáig csak 12 napot megy. Ovakodjatok a falukra utazó ügynököktől.

Forduljatok

közvetlenül

Juliu Klein ügynökségéhez

Központ: Timisoara, Str. I. C. Bratianu 6.

Helyek: Arad, Bul. Regele Ferdinand 62. Bucuresti, Bul. Dinicu Golescu 41 bis. Cernauti, Str. Reg. Ferdinand 27. Chisinau, Str. Negustorilor, Casa Barbatat.

517 oldal

a Déli Hirlap regénye, melyet a lap minden előfizetője

ingylen

kap. A regény szétküldését vidéki előfizetőinknek már megkezdjük és a temesváriaknak is kikézbcsítjük.